UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Legatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

poſſeſſ. ¶ Venio ad quartam particulam,ille,cui relinquitur debitum,non põt onere fideicõmiſſi grauari,vt l.iij.§.ſi rem.ff.de lega.iij.Si ergo iſta hereditas eſt debita perſonis hic enumeratis, ergo no poſſunt onere fideicõmiſſi grauari.Hoc antẽ eſt falſuz, quia poſſunt grauari in eo,quod eſt vltra debitum bonorũ ſubſidium,vt ſupra de inoffic.teſt.l.qm̃ in prioribus.Solut.hic intellige debitum improprie.Simile habuiſtis no.in l.iij.§.de iur.⁊ fac. igno. ¶ Venio ad queſtio. Iſta lex loquitur quando teſtator dixit valere iure teſtamenti,⁊ codicillorum. ¶ Queritur † quid ſi di-
1 xit,ſi nõ valet iure teſtamẽti valeat iure codicillorũ,an erit tũc locus huic legi? Videtur quod non,quia iſto caſu nõ põt valere, niſi vno iure tm̃,ergo non hꝫ locũ electio,de qua loquit̃ lex,quia electio cadit inter plura,vt l.cum illud.ff.qñ di.leg.ced. Gl.tua determinat contrarium,quod ſit locus iſti legi,⁊ hoc tenet gl.huius l. in gl.ſuper ver.precluſiſſe,in fi.⁊ vide glo. Pro declaratione iſtius l.
3 debetis ſcire differẽtiam,que eſt inter iſtas duas clauſulas.† primo q̃n copulatiue ponit̃,quod valet iure teſtamẽti,⁊ iure codicillorum,illa videtur continere repugnantiam:quia eſt impoſſibile: quod valeat iure directo,⁊ iure fideicom.vt hic vidiſtis, ⁊ ita orõ copulatiua reſoluitur in diſiunctiuã,vt l.ſi Titio fundus. de vſufru.leg.valet ergo iure teſtamenti,vel iure codicillorũ,⁊ eſt electio heredis inſtituti quã viã eliget,vt l.recuſare.§.Titi⁹.ff.ad Treb. vnde ſi eligit vnã,nullo mõ ad aliã poteſt redire,ita loquitur hic.
4 Sc̄da vero † clauſula que dicit,ſi non valet iure teſtamẽti, valeat iure codicillorum,facit vno iure tãtum valere, nec eſt in electione heredis inſtituti,ſed in poteſtate iuris. quia ſi poteſt valere iure teſtamẽti,non valet iure codicillorum. Iſto caſu ſi quis elegit viã competẽtem,non eſt dubium quod non poteſt tranſire ad viam incompetẽtem,ſed ſi eligit viam incompetẽtem, ſeu ius incompetẽs,poſſet redire ad ius ſibi competẽs non ipſo iure,per hãc l. cũ
c ſtis gl.ſed per viam reſti.in integ.ᶜ ex cauſa iuſti erroris,arg. ad hoc ff.de inoffi.teſta.l.mater,⁊ l.eum qui.§.eo.tit. Ita debetis in-
5 telligere hic. † Quero,qñ qs petit legatũ ex codicillis, qua actiõe petat? Rñdeo quod petit vtili actione ex teſtamento. Vltimo ve-
6 nio ad fi.huius l. Ex iſto fi.† not.qui dicũtur teſtes rogati,ᵈ ⁊ qui
b non,illi qui ad hoc adhibiti ſunt, dicũtur rogati quod apparet, quia illi dicuntur non rogati qui ſunt fortuiti,⁊ tranſeuntes.
7 ¶ Quero,† circa iſtam partẽ,an femina poſſit eſſe teſtis in co-
e dicillisᵉ.gl.hic no.determinat quod ſic,quia non reperit̃ iure prohibitũ. Vide gl.quã no.⁊ tene mẽti. Vltimo,de iſta clauſula, ⁊ ſi non valet iure teſtamenti, ⁊c.tangitur in auth.ex cauſa.§. de liberi.⁊ poſthu.⁊ feci vnam tm̃ lectionem de hac clauſula in l.j.ff.eo,⁊c.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Si quis agere. Circa materiam huius l. et an mulier excuſetur vide omnino Rom.conſ.cxxv.

b P. PAV. P. ¶ Petere hereditatem. Circa principium huius l. an habeat locum in legato cum loquitur de hereditate vide Com.conſi.xciiij. ⁊ ibi etiam an procedat in iure queſito, ſiue inquirendo dum ponitur quedã limitatio ad iſtam l.vt per Alexã. hic quod non procedat in iure queſito ſiue inquirendo.itẽ dũ ponitur quedã limitatio hic ad iſtam l.vt per Alex. hic quod non p̄cedat qñ volẽs agnoſcere, eſt ĩcert⁹,an ex teſtamẽto,an ab ĩteſtato experiat̃,vide Iaſ.in l.ꝯtrouerſie.ff.de trãſac,quia reprobat⁹ eam.

c ¶ Reſtitutionis in integ. Adde quod Bal. Iac. But. ⁊ Ange. hic volunt,quod ſi fuit error probabilis facti,non requirebatur reſtitutio,vt d.l.mater. Si aũt fuit error iuris, tunc dicit Ange. quod habet locum lex iſta contra Bar.etiam tenet Fulg.&t etiã Alex.contra Bar.facere tex.hic,in ver.nup.vbi videtur voluiſſe quod fiat preiudicium ſcientib.tolerantib.in iure,quia facit differentiam inter illos,qui tractant de lucro, ⁊ illos qui de damno, inter quos bene eſt differentia ita quo ad errorem iuris.l.j.⁊ l.error facti.⁊ l.iuris.ff.de iur.⁊ fa.igno. Et cũ iſta lex ſpecialiter non loquatur de errante in facto, videtur ſecundum ipſum dicẽdum hãc l.eſſe intelligendã ſecundum reg.poſitã in d l.error. Paul.de Caſt.tamen hic.⁊ in l.clodius,de acquir.her.tranſit cum Bart.

d POMA. ¶ Teſtes rogati. Ex quo infertur vnum quod ſi teſtator dixerit in preſentia horũ quinqꝫ teſtium non rogatorum, volo relinquere. Titio decem,quod tale verbum non induceret diſpoſitionem, ex quo enim non ſunt rogati teſtes non cenſetur deliberate feciſſe codicillos,quod requirit ad hoc,vt verbum inducat diſpoſitionẽ:ſecus eſſet in teſtamẽto.in quo teſtes rogant̃.

e ¶ In codicillis, Adde quod idem tenuit Bal.conſ.cclxxxiij. iiij. volum.

De legatis. Rubrica. XXXVII.

¶ Continua vt in gl.quia in teſtamento,⁊ codicillis,legata relinquuntur,ideo de his dicit.

LEX I.

Quamuis verba. Breuiter dicit,Conditio miſta deficiens per caſum,non facit relictum alimentorum deficere.h.d. Oppon.⁊ videtur quod legata nõ debeantur,vt l.Seio.in p̄nc.de an. leg. Sol. Dicit gl.diſtingue, cu⁹ cõtẽplatiõe iſta legata ſunt relicta. Aut contẽplatione legatariorum,⁊ hꝫ locũ iſta lex ſine dubio. Aut contemplatione heredum, ⁊ tũc habet locum lex contraria. Aut dubitatur,⁊ habet locum etiam hec lex, quia in dubio legatariorum contemplatione videntur relicta. Ita dicit gl.optime hucuſqꝫ. Contra hoc op.qñ conditio miſta deficit p caſum,legatũ nõ debet̃,vt l.legatũ.j.de cõdi.inſer. Gl.ſoluit duob. mod.aſſumo ſecundam ſolu.ibi loquitur in cõditione,hic in mõ.
1 Vide gl. No.ex iſta gl.quod dictio † quoad,⁊ dictio quamdiu,⁊ donec,⁊ dum,⁊ ſimiles,non faciunt conditionem ſecundum iſtam ſol. Iſtud non eſt verum, quia iſte dictiones faciunt conditionẽ, caſus eſt in l.pater Seuerinam.§.fideicommiſſa.de cõdi. ⁊ demõ. no.in l.iij.in gl.magn.de ſer. Et ſic iſta ſol.non eſt vera. Pro hoc facit tex.in l.pe.ff.de execu.tut. Dixi plene in l.j.ff.de cõdi. ⁊ demõ. Gl.ergo ſoluit alio mõ,quod hic ſit ſpeciale fauore alimẽtorum. Dyn.extra de re.iur.c.imputari.non tenet gl.immo idem dicit eſſe in quolibet alio legato. Et ideo diſtinguit ipſe. Aut cõditio miſta apponitur fauore legatariorum,aut fauore heredum,aut dubitatur,⁊ hoc dicit in omni legato. Petr.vero hic diſtinguit aliter,aut eſt conditio ſucceſſiua,aut momentanea. Si ſucceſſiua, loquitur hec lex.ſi momentanea,loquitur l.legatum. Quicquid di-
2 cat Petr.⁊ Dyn.gl.dicit verum,† nam dictum Dyn.non procedit. Nunquam enim eſt reperire, quod iſta conditio fauore lega-
a tariorum apponatur,ſed ſemper fauoreᵃ heredis,quia facilius * eſt
* heredem preſtare alimenta in domo ſua, quam preſtare extra domum,vt l.iiij.in fi.de ali.⁊ cib.leg.l.ij.in fi.cum l.ſeq.ff.de in diẽ addic. Hoc etiam apparet,quia teſtator grauat heredẽ per iſta verba,ad reſtituendos,ſeu recipiẽdos legatarios,in domo ſua, quia hoc ponit in conditione,vt l.ſi quis ſub conditione. ff. ſi quis omiſ.cauſa teſt. Vnde parcat mihi Dyn.illa diſt. Aut conditio, apponitur fauore legatariorum,aut heredũ , non eſt vera,ſed illa diſtinctio,quam gl.facit, aut legatum eſt fauore legatariorum , aut heredum,iſta eſt vera,vt vidiſtis in precedenti contrario. Preterea quod Dyn.nec Pet.dicant verum. hoc probo per caſum l. qui concubinam.§.vxori.de le.iij.vbi ſi iſtud legatum per hec verba,non eſſet factum in cauſa alimen.non deberetur. Vera eſt ergo ſol.gl.quod ſpeciale eſt fauore alimentorum. Dixi in l.illis libertis.ff.de condit.⁊ demonſt. Dic vt ibi.

ADDITIONES.

a ¶ Fauore heredis. Poſt Alex.vide Bal.conſ.ccccxxxiiij. in fi.ij. lib. And.conſ.cl. Abba.conſ.lxxviij.ij.lib. Petr.de Ancha.conſi. clxxxv.⁊ ccxxxviij.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Quia facilius. Vide in materia Alex.conſ.c.vol.j.quod eſt repetitum conſ.xciij.vol.iiij.

LEX. II.

Quamuis heres. Venditio hereditatis heredem non liberat, licet contra emptorem regreſſum habeat.h.d.iſta lex.

LEX III.

* **Qui poſt.** * Per conſtitutionem pignoris rei legate non extinguitur legatũ. h. d. Op.de l.fideicõmiſſaria.§.ſi rem.ff.de leg.iij. Sol. Di-
a ſtinctio illius l.procedit in alienatioueᵃ hic, loquitur in pignore. Contra hoc opp,de do.inter vi.⁊ vxo.l.cũ hic ſtatus. §.ſi maritus.⁊ §.de don.inter virũ ⁊ vxo.l.ſi maritus. Sol Aliud in donatione facta inter coniuges, que cum ſit contra ius commune,facilius irritatur.

ADDITIONES.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Qui poſt. Vide limitationes ad hãc l.per Alex.in l.j.§.per ſeruum corporaliter.ff.de acq.poſſeſſ.

a ¶ In alienatione. Adde ſecundum Dyn.in l. Stichũ qui meus erit.in princip.de leg.j.quod ſicut inducitur reuocatio legati per alienationem a teſtatore ſpõte facta.ita inducitur reuocatio donationis cauſa mortis que legatis comparatur. l. Marcellus. §. j.ff.de dona. cauſa mor.quod dictum Bald.in d.l. ſtichum. dicit mirum,⁊ illud ſequitur Rom.cõſ.cxxix.qui pro hoc dicit caſum in l.marcellus.§. Paul.de dona.cauſa mortis.

LEX IIII.

Seruis. Quando legatum eſt nullum miſta conſideratione legantis,⁊ legatarij,regula catoniana impedit confirmari illud impedimento ceſſante hoc dicit. Oppo.de l.quidam.§.j.de neceſſ.ſeru.hered.inſtitut. Sol.vt ibi. Item oppo.quod per hoc videatur ſeruo relicta libertas,vt l.ex his.§.de

teſt.mil.Solu.Fallit in milite,qui in legato facto ſeruo enunciatiue appellauit eum liberum. Item op.de l.ſeruo legato.ff.de leg.j.Sol.Intellige illud verum niſi, ſeruus alij legaretur vel manumitteretur. Alterius opp.de l.non intelligitur.§.diuus,alias qñ autem.ff.de iur.fiſ.⁊ de leg.preſt.l.interuenit.Sol.Dicit gloſ.hic, quod hoc ideo,quia impedimentum ceſſauit poſt mortem, ſecus ſi impedimentum ceſſauit in vita,quod non placet, per regu.catonia.vt l.j.ff.de reg.Cato.⁊ l.cetera.circa prin.de leg.j. Nam reg. Cato.hz locũ qñ legatum eſt nullum miſta conſideratione legantis ⁊ legatarij,Quod intellige,vt dixi,in d.l.j.de reg.Cato.

LEX V.

a
b **Non eſt dubium.** [a] Si legatarius rem legatam capit [b] cum vitio,perdit legatum.hoc dicit.Opp.de l.j.§.redigũtur, ff.quo.le.⁊ j̃.quorum legat.l.j.So.Quidam intelligunt hic in herede ſubtrahente qui perdit Fal.⁊ Trebellia. quod dic, vt dixi in l.ſcimus.§.illo.ʒ.de iu.delib. Alij intelligunt in legatario ſub-
* trahente,⁊ tunc obſtant contraria.Sed intelligunt.* quãdo accepit rem vacantem,⁊ ſic ſine vitio,hic quãdo accepit rem iam ab herede poſſeſſam.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Non eſt dubium. Secus tamen eſt in herede inſtituto ſub conditione ſi propria authoritate apprehendat, vt dicit Bal.in l.inter oẽs.ff.qui ſat.cog.⁊ ſequitur Iaſ.ibi ⁊ Ange. Item non videtur procedere vbi detractio falcidie prohibita eſſet,vt per Com.conſ.vj.in vlt.dub.vbi habes ad Bart.ĩ l.j.ff.quorum leg.in l.titia.§.lucius.ff.de leg.ij. alias limitationes vide per Iaſ. hic. aduerte tamẽ quod non loquitur quo ad penam huius l.ſed quo ad interdictum quorum leg.⁊ in caſu ſuo erat facta apprehenſio ante aditam her.vel apprehenſam poſſeſſionẽ. vt in caſu conſilij apparet,⁊ idem eſt in fideicommiſſo vniuerſali tex.in l. pau.la.j vbi Bar.Alexã.⁊ alij.ff.ad tre.de quo vide Soc.conſilio xxxiij.vide in materia c.iij.in fi.vbi etiam an habeat locum in preiudicium eccleſie ſi prelatus apprehenderet propria authoritate legatum.

b ¶ Legatam capit.Sz quid de fideicõmiſſario generali, an poſſit propria authoritate ſibi ſoluere.Io.And.quod ſic,in §.compend.oſe.in ver.ſed pone quod ſinita.⁊ vide Old.conſ.cvij.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Sed intelligunt. Aliter intelligit hanc l.Ro.conſ.cccxij.in j.dub,vt procedat quando clam occupat,ſecus ſi palam.

LEX VI.

Si legata. Subſtitutio facta in legato, extinguitur per agnitionem primi.h.d.

LEX VII.

Si fortidianum. Cõiuncti re ſibi partes faciunt per concurſum, hic primo,⁊ error ſententie non nocet, ſi conſtet de errore,h.d.Opp.inſtit.de adi.le.§.transferri. Sol. Qñ res vni legata legatur alteri,aut teſtator habuit animum adimedi a primo,⁊ loquitur l.contraria.aut non habuit ⁊ tunc faciunt partes per cõcurſuz.Ita loquitur hic. Aut dubitatur,⁊ tunc Dy.dicit,aut ſecundum legatum fit commemoratione primi. ⁊ v detur adimere, vt l.ſicut.de adi.leg.aut non,⁊ tunc ſecus,vt hic,cum ſimi.Et iſta diſtinctio videtur approbari ſecundum eum,in l.non ad ea.de cõdi.⁊ dem.Ego tamen tenui iſtud in repetitione l.re coniuncti.ff. de leg.iij.⁊ dixi in d.l.ſicut.de adi.⁊ tranſf.leg.Item op.⁊ videtur, quod cuilibet debeatur inſolidum,vt l.ſi plurib.ff.de leg.j. Solu, Illud eſt verum,quando teſtator hoc expreſſit,vt ibi dixi,in tex.

LEX VIII.

1 ☞ Conditio impoſſibilis, in contractibus vitiat diſpoſitionem, in vltimis voluntatibus vitiatur.

a **Ab adminiſtratione.** [a] Conditio ipoſſibilis de iure legatum non vitiat.h.d. Vidiſtis ſimile in l.reprehendenda.de inſtit.⁊ ſubſt.Opp.de l.ſi militem.ʒ.de condi.ob
1 cau.Sol.Gl.ponit † plura verba,illa vera, ibi loquitur in cõtractibus,in quibus conditio impoſſibilis vitiat diſpoſitionem, et ſic facit locum condictioni ob cauſam,quaſi cauſa ceſſante,hic vero in vlti.volun.in quibus conditio impoſſibilis vitiatur,et non vitiat,vt ff.de condi.inſti.l.j.

ADDITIO.

a ¶ Ab adminiſtratione. Adde in fi.l.ibi,cum etiam ſi vellet,doc, notare,qd non nocet nolle ei,q nõ poſſet velle.Ex quo Iac. But. infert ad q.quod ſtãte ſtatuto,quod ſi quis declinauerit iuriſdic-

tionem Poteſtatis, fit extra protectionem communis, ⁊ ſi clericus declinet,non erit extra protectionem cõis,q2 ſi voluiſſet,non potuiſſet vt c.ſi diligenti.de for.comp.d.Alexã.dicit,quod Iaco. But.in auth.ſtatuimus.plenius tangit iſtam q.ibi dicens, quod clericus debet cõparere ⁊ dicere,domine ego libenter conſentirẽ litigare corã vobis,ſz q2 Decretalis phibet,non poſſum.alleg.ad argu.iſtum tex.⁊ l.cum filius.§.non iur.de le.ij.Sz Bart.cõtra dicit ibi,cum quo tranſit Pau.de Caſt.⁊ vult quod eo ipſo quod ſe alle.clericũ.dicat̃ declinare,vñ dt ipſe, cautela eſt quod compareat in habitu,⁊ tonſura,q2 tunc non excipit,lz habitus tũc eundem demonſtret eſſe clericum.c.ſi iudex laicus.de ſen.exc.Vel eſt alia cautela,quod epiſcopus eum repetat a iudice ſeculari.Nam hic nõ eſt declinare,q2 nõ eſt in ptãte clerici facere,quod epiſcopus eũ repetat,vel non repetat,ſz eſt in arbitrio ſuperioris.d.c.ſi iudex.Et idem dicit do.Alexã.vel Bal.hic,⁊ in l.ſi.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.Sz contra hanc cautelã conſuluit Ang.conſ.xlvij.incip.ſtatuto ciuitatis Flo.vbi dt quod ex quo vtitur beneficio literarum epiſcopi.videtur declinare,⁊ ſi nolebat declinare,debebat cõtradicere literis epiſcopi. ⁊ ex illo conſ.põt colligi deciſio huius q.ſtatutum enim eſt Flo.quod declinãtib.iuriſdictionẽ cõis florentie per ſe,vel per aliũ,non reddetur ius.Cum fuit quidam preſbyter pro exceſſu,epiſcopus ſentiens miſit literas inhibitorias Poteſtati quatenus dictum preſbyterum relaxaret.Poteſtas relaxauit,deinde dictus preſbyter fecit quendam debitorem carcerari, ille debitor dicebat preſbyterum non audiendum,q2 declinauerat iuriſdictionem cõmunis Flor. ipſe excipiebat quod epiſcopus ipſum repetijt.Conſuluit Angel.preſbyterum non audiendum,⁊ illum debitorem relaxandum.voluit ergo Ang.quod ſiue ſit clericus,ſiue laicus, ligetur ſtatuto, ⁊ ſic concordare videtur cum Iac.But.in auth.ſtatuimus, cum quo concordat Saly.⁊ idem videtur velle Alex.hic licet Ang.hic non alle.⁊ an legatarius perdat legatum cum tutelam filij nõ aſſumit, vide Ang.conſ.clxvj.

LEX IX.

Si in fraudem. Cautio hereditate euicta legata reddi preſtat̃ ſi cõtrouerſia mouetur.Sz cautio reddi quod vltra l. falcidiam accipitur, interponitur,etiamſi controuerſia non mouetur.h.d. Iſta lex loquitur de duplici cautione,vt vides,quod not.

LEX X.

1 ☞ Legatum rei aliene valet.
5 Heres quando teneatur legatarijs de euictione.
6 Coniuncta perſona que dicatur,ſtatur iudicis arbitrio.

a
1 **Cum rem alienam.** [a] Legatũ rei alienę vz,ſi fiat alicui te,vel coniuncte perſone.h.d.No.† q̃ vz legatũ rei aliene.Not.qd ipſa res legata peti põt quanquam aliena,⁊ ſic
2 iſte tex.q̃ ita res poſſit peti.Scdo no.† qd legatũ rei legatũ coniuncte perſone,debetur.Ad primũ op.q̃ ſine vlla diſtinctione valeat legatũ rei aliene,vt l.vnũ ex familia.§.ſi rẽ.ff.de leg.ij. Ibi legauit rem alienam,ſez heredis inſtituti,hic legauit alienam ſimpliciter,ſez euiuſdẽ extranei. Item opp.de l.ſeruitute.§.ſi.ff.de leg.j.Sol.ibi teſtator legauit rem cõem,vnde dubio videt̃ relinquere partẽ ſuam quam habebat,hic rem ſim-
3 pliciter predicta † vera in dubio.Secus ſi dixiſſet totũ fundum etiam ſi eſſet cõmunis cum alio totus debet̃,vt l.iul.in prin.de
b leg.iij.Alterius opp.de l.ſi domus.[b] §.ſi.ff.de leg.j.Sol.Ibi teſtator habebat ius in re,vñ illud vr̃ legare. Idẽ ſi nõ habebat ſed habere credebat,vt j̃.e.l.vxor.⁊ ibi vidiſtis.Alterius op.d.hic q
4 res peti põt.Contra imo vr̃ q̃ heres teneat̃ redimere,⁊ dare,⁊ † libellus dz concludere,peto q̃ heres cõdẽnet̃,vt redimat,⁊ det, vt l.non dubiũ.§.ſi.ff.de leg.iij.Gl.vr̃ hic tenere qd petatur hoc modo,qd cogatur redimere,vel preſtare,q̃ ſi non põt,preſtet eſtimationem:qd ſatis pot ſuſtineri.Sed quando ipſe legatarius demiſſet ⁊ ſic rẽ haberet,quid ſit in petitione,variat gl.inſt.de leg. §.ſi res.dicit vnũ in l.planc.§.qd ſi rem.de leg.j.dicit aliud ut ibi dixi.Opp.ff.ad Treb.l.quidam.§.ſi quis filium.de fideicom. lib.l.Paulus reſpondit.Sol.Ibi ſpeciale fauore libertatis. opp.de l.cum pater.§.euic.ff.de leg.ij.gl.dicit ſpeciale eſſe cat inuidia inter fratres.Doc.Vltramon.⁊ Citramon. ibi ſit ſpeciale inter coheredes,non curo ſi ſint fratres, xime qñ teſtator legauit rem quã poſſidebat,vt ibi pater.
5 poni,† ⁊ videtur quod heres teneatur de euictione indiſtincte l.ſi domus.§.j.de lega.j.Sol.ibi loquitur.quãdo teſtator legauit rem in genere ſimpliciter,nam tunc tenetur heres eã facere pretis:alias non,vt l.ſi a ſubſtituto.§.heres.de leg.j.hic quãdo legauit rem in ſpecie, An autẽ teneatur tũc de euictione,
vi pa

vt plene dixi poſt gl. in d. l. ſi domus. §. j. ff. de le. j. Item opp. de l. ſi is qui. de euic. Sol. Ibi loquitur quando teſtator legauit rem alienam, quam non poſſidebat, ibi legauit rem, quam poſſidebat. An autem de euictione teneatur, dic vt d. l. ſi domus. §. j. † Quaero que
6 dicatur coniuncta perſona. Ultramont. dicunt ſecundum formā l. octaui. ff. vnde cog. ⁊ ſecundum ea que habuiſtis not. in l. vlti. ¶. vnde leg. Bl. dicit aliter, ⁊ melius, iudicio meo, quod in hoc ſta-
c tur arbitrio iudicis. [c] Quod magis placet, quia tex. non requirit ſolum, quod ſit coniuncta perſona, ſed quod ſit talis, cui teſtator reliquiſſet, ſi ſciuiſſet, vt hic videbitis.

ADDITIONES.

a ¶ Cum rē alienam. Adde Lu. Rom. cōſ. cccxxij. And. Barba. POMA. ¶ Cum rē alienam. Limita vt per Rom. ſing. clv. itē late vt p eundē in repe. auth. ſimiliter. in x. ſpeciali pie cauſe, ⁊ vltimarum voluntatum. ¶. ad. l. fal. ⁊ pro declaratione huius l. vide Paul. de Caſtr. in l. ſi a ſubſtituto, §. j. ff. de le. j. Pan. conſ. xiv. in j. dub. vol. ij. Rom. conſ. cccxxvj. ⁊ Bolog. in addi. ad tertium conſ. Ana. arguit tertio, in ſcdo princ. dubio, ⁊ iiij. in iij. dub. primi dubij princ. ⁊ Rom. ſin. occcxxiij. ⁊ qualiter probetur. quod teſtator ſciuerat eſſe alienam vide Alex. conſ. xix. vol. ij. P. PAV. P. ¶ Cum rē alienam. Limita iſtam reg. quod heres teneatur ſaltē ad eſtimationē qñ legatur ſciēter res aliena vt non procedat qñ quis legaret rē quā pot ſperare futurā ex caſu mortis alterius, vide Rom. ſingu. occcxxiij. incip. lex. an autē iſta lex procedat in legante rē feudalē quam legare nō pot, vide prac. pa. in forma libel. quo agitur ad renocationē feudi. in ver. nec ſupſtitibus. ⁊ ad hoc vide q̄ habes ad l. vxor. ad Bar. j. eo. Itē quod valeat legatū rei aliene factuȝ eccleſie ſine a ſciētē ſiue ignorante fiat vide Ro. conſ. cccxxv. quid aūt ſi fiat legatum rei aliene vide Bar. in trac. differ. inter ius ciuile ⁊ canoni. Barb. late in capite ſili⁹ de teſt. Itē quod illud quod hic dr̄ de coniuncta pſona habeat locum in eccleſia dicit Bal. in additio. ad conſ. iij. Ioan. de Ana. ⁊ ibi etiaȝ quod in dubio teſtator pſumitur ſcire quod habeat in patrimonio ſuo. Itē limita iſtam regulam non procedere qñ quis legaret rē alienam quam ipſe legans bona fide poſſidebat, qr completa poſtea preſcriptio per heredē debetur legatario indiſtincte, nec iſto caſu ſeruatur diſtinc. huius l. vide Ang. Pau. ⁊ Iaſ. poſt eos in l. vij. §. ſi. prope ſi. ff. de eo per quem fac. erit.

b P. PAV. P. ¶ L. ſi domus. Uide Comen. conſ. xxix. per cuius verba limitatur iſta lex inquantum loquitur de legato facto coniuncte perſone, quod etiam ſi credebat teſtator rem eſſe ſuam debeatur vt non procedat quando ex aliqua certa cauſa putabat eſſe ſuam, que cauſa erat erronea, quod etiam voluit Bar. in d. l. ſi domus. §. j. circa ſi. ff. de leg. j.

c POMA. ¶ In hoc ſtatur arbitrio iudicis. Adde multos caſus, in quibus ſtatur arbitrio iudicis, per Bar. conſ. xxij. vol. ij.

LEX XI.

Filia. Si pater primo legauit, ⁊ poſtea dotauit, legatum extinguitur. h. d. Op. ⁊ videtur quod legatum duplicetur, vt l. quinquaginta. ff. de prob. reſpōdeo ad iſtud breuiter hec eſt veritas. Qñ teſtator legauit primo ſpecieȝ filie poſtea dedit in dotē, ſine dubio extinguitur legatum. Ita pōt loqui. Si vero legauit quantitatē, ſi quidē expreſſit cām, quia dixit pro dote, tunc dotando eam extinguitur legatum, vt l. lucius. §. impuberē. de le. ij. Si autē relinquit quantitatē ſimpliciter, tunc dotando eam poſtea, ſimplex legatum non extinguitur, vt d. l. quinquaginta. Op. de l. cum pater. ff. de iure do. So. hec lex loquitur, quando primo pater legat, poſtea dotat eam. Contrariū loquitur, quando primo dotat, ⁊ poſtea legat. Illo caſu quid iuris ſit, dic plene vt l. huiuſmodi. §. cum pater. ff. de leg. j.

LEX XII.

Cum reſponſo. Heres, qui hereditatē repudiat, integrum prelegatum conſequitur. h. d. Materiam huius l. vide in l. qui filiabus. §. ſi. ⁊ in l. filio. ff. de leg. j.

LEX XIII.

a Proprias. [a] Quod meum eſt, non poteſt amplius fieri meum. h. d. Intellige pure, vel vbi teſtator non haberet aliquod ius in re.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Proprias. vide Rom. conſ. cccviij. in princ.

LEX XIIII.

Monumenta. Res religioſe non poſſunt relinqui, ſed ius quod habet qs in eis, hoc dicit.

LEX XV.

Si vniuerſe. Mal da chi non ha. h. d. la cāpana de ſan Pedro. hodie antequam factum eſſet inuentarium debentur ſola legata, vt vidiſtis in auth. ſed cum teſta. j. ad l. fal.

LEX XVII.

Datum. Sicut poteſt legari, ita poteſt adimi. h. d. An autem legatum extinguatur per ademptionem ipſo iure, vel ope exceptio. gl. dicit hic bene ⁊ ideo dic vt in ea.

LEX XVIII.

a Ex legato. [a] Ex legato nominis non tranſeunt directe, ſȝ vtiles actiones competūt. h. d. Not. quod dicit, vtilibus ſuo nomine, quia directe intentantur nomine alieno. Dixi tibi in l. qui ſtipendia. ¶. de pcu. ⁊ ſic ex libello poteſt colligi, vtrum intententur directe, an vtiles. Ultimo not. hic in glo. ſex caſus, in quibus tranſeunt vtiles ſine
b ceſſione, [b] quā gl. vide ⁊ ſigna. [c] Uidebitis in l. j. ¶. de act. ⁊ oblig.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Ex legato. Ad quid autem heres tali legatario, vide Rom. conſ. cccxix. ⁊ quod teneatur tradere inſtrumenta crediti, vide ad Bar. in l. inſtrumenta. j. de fideicommiſſ. l. ſi nomē. ff. de her. vel act. vend.

b P. PAV. P. ¶ Sine ceſſione. Not. tamen, quod ſi legaretur ſolum modo vſufructus nominum, quod tunc non tranſiret vtilis actio ſine ceſſione. Et iſte tex. procedit ſolum modo, quādo legantur nomina debitorum pleno iure. Ita Anch. conſ. ccclxix. incip. dubiū principale eſt vide aliquid per Ancha. conſ. iij. ⁊ ibi querit, an legatarius, de quo hic, vel vniuerſalis, id eſt cui debentur legata ſiue omnia nomina debitorum, vt ille, cui legatus eſt vſufructus omnium bonorum poſſit agere contra debitores ſibi legatos, abſque illa ceſſione heredis.

c ¶ Et ſigna. Adde Bal. conſi. ccclij.

LEX XIX.

a Non tantum. [a] Breuitas temporis, quo matrimonium durat, non impedit maritum capere ab vxore.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Non tantum. Uide bon. text. ⁊ ibi Pau. de Caſ. in l. cum fuerit. ff. de condi. ⁊ demonſt.

LEX XX.

1 ☞ Legans fundum emphyteuticum, legare videtur ius, quod habet, non quod heres teneatur illum redimere, ſi emphyteuſis finiebatur.

a Uxor. [a] Qui legat res, in quibus habet ius, quod morte finitur videtur voluiſſe illud ius legaſſe, vt vltra heres non teneatur. h. d. Per hanc l. di
1 xi poſt mortalitatem. † quidem reliquit alicui fundū,
b [b] quem habebat in emphyteuſi n, ⁊ illa emphyteuſis finiebatur morte teſtatoris, dicebat legatarius heredi, redime fundum, ⁊ da
c mihi, quia teſtator legauit mihi rem alienam. Certe non bene [c] dicebat. Caſus eſt hic, ⁊ in l. quid in rerū. §. j. ff. de lega. j. ⁊ l. Sticho. ff. de vſufruct. lega.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Uxor. Uide §. j. ff. de leg. j. ibi Alex. Are. ⁊ Mod. ⁊ vide Alex. ibi limitat iſtud in conſ. incip. viſo themate. in Spe. vol. ij. Are. conſ. clv. vbi ponit rationem huius tex. ⁊ conſ. ſeq.

b P. PAV. P. ¶ Alicui fundum. Uide Alex. conſ. xxx. ⁊ latius in materia eundem conſ. cx. ij. vol. vide etiam aliquid in l. alimenta. ad Bar. ¶. eo.

c ¶ Non bene. Adde quod idem tenuit Bar. Bal. ⁊ Pau. de Ca. in l. quid in rerum. alleg. ⁊ Sal'ce. de cug. in l. ſi domina. de vſufru. ⁊ Bal. in l. habitatio. eo. tit. Bal. ⁊ Ang. in l. dotalem. ff. de teſtamē. mi. Bal. in ca. j. §. donare. in tit. qualiter olim feudum. ⁊ Inn. in ca. paſtoralis. de dona. licet in l. quod in rerum. tenuerit cōtrarium, ⁊ ibi Rapha. cu. vide ibi per nouiſſimos.

LEX XXI.

In legatis. Non eſt curandum quibus verbis exprimantur legata. h. d.

LEX XXII.

a **In annalibus.** a Appellatio heredũ, in dubio,intelligit de omnibus heredibus in perpetuum.h.d.De iſta mate/ria facio alibi longam filateriam, vtrum appellatione heredum intelligatur de filijs tantum, vel de primis heredibus, vel de omnibus heredibus.Dixi in l.gallus.§.etiam.ff.de libe.⁊ poſthum.

ADDITIO.

a POMA. ¶ In annalibus.De iſta materia vide Bar.conſ.lxij.⁊ ſeq.⁊ Feli.per totum,in j.vol.Alexan.conſ.xxxiij.volu.ij.⁊ conſi.clxxxviij.eo.volu.vbi loquitur in emphyteuſi eccleſiaſtica conceſ/ſa pro ſe,⁊ heredibus.⁊ conſ.xxxvj.vol.iij.vbi loquitur in eo,qui ſubſtituit heredes tertij.⁊ xliij.vol.iij.vbi loquitur in eo,cui ali/quid cõceditur, vel relinquitur ſibi ⁊ heredibus ſuis ex ſe deſcen/dentibus.

LEX XXIII.

Cum queſtio. Quãdo vni relinquitur to/tuz,alteri pars,illud,quod ſcdo relinquitur,videtur a primo ademptuz.h.d.Ad

1 euidentiã huius gl.debetis ſcire,quod † omne totum diuiſione legali,diuiditur in xij.vncias,que habẽt nomina diſtin/cta,vt in §.hereditas.Inſtit.de here.inſt.ipſum autem totum vo/catur as,ſeu pondus,vt ibi patet.Item ſcias,quod quando tran/ſitur ad dipondium,quod diuiditur hereditas in plures vncias, quia diuiditur in xxiiij.qñqꝫ tranſitur ad tripondiũ,⁊ ſic de ſin/gulis.Hoc premiſſo,debes ſcire quod iſta gl.immiſcet tria cõtra/ria,ſꝫ ſol.non recte veniunt ad omnia tria.nam opp.de l.Marcel/lus.⁊ l.qui quadringenta.ad Tre.Sol.vna illarum concordat cum iſta ⁊ alia diſcordat.gl.j.videtur ſoluere,quod ibi primo re/linquit minus,ſcdo plus,hic econuerſo,que ſolutio non eſt vera, quia ibi primo reliquit totam hereditatẽ,ſcdo reliquit quantita/tẽ.Dicẽdum eſt ergo quod hic primo reliquit totum ſcdo partez per quotas ſeu per nomina quotitatis,ibi vero primo totuz ſcdo partẽ per nomina quotitatis,⁊ differentie,ratio eſt,quia ſi primo relinquo totum,ſcdo dimidiam vel tertiaz,in hoc cadit error,ſcio enim quantum adimitur a primo,ſꝫ qñ relinquo primo heredita/tẽ,ſcdo relinquo cẽtum,vel ducẽta,in hoc põt eſſe error, qñ forte credebam hereditatẽ eſſe maiorẽ, non relicturus tantum, ſi ſci/uiſſem minorẽ,arg.l.in fraudẽ.ff.qui ⁊ a quib.Opp.ij.de l.ſi ita.§. quidam.de her.inſtit.de liber.⁊ poſthum.l.ſi ita in princ.Ex iſta gl.non colligitur recta ſolu.ad illas ll.Vera ſolu.eſt,quod hic eue/nit caſus a teſtatore expreſſus,ideo decidit,ſcdꝫ quod ipſe expreſ/ſerit,vt hic dicit Imperator.In illis vero legi.euenit caſus a te/ſtatore non cogitatus, nam ipſe prouidet in caſum,qñ naſcatur maſculus tantum.Itẽ qñ naſceretur femina tantũ.Euenit quod natus eſt vterqꝫ,ideo recurritur ad aliam interpretationẽ volun/tatis.Itẽ opponitur de l.interdum.§.ſꝫ ⁊ ſi exceſſerit.ff.de here/dibus inſtitu.ad illud contrarium vadit ſolutio.gl.Aut conſtat quod teſtator noluit tranſire ad dipondium,ſꝫ voluit quod illud, quod ſcdo relinquebatur,adimeretur a primo,⁊ non eſt dubiuz, argu.l.qui non militabat.§.ſi.de her.inſtit.vt puta,ſi dixerit,re/linquo Titio fundum,⁊ de eo relinquo Seio dimidiam.vel inſti/tuo Titiũ in xij.vncias,de quibus relinquo Seio ſex,in h's eum inſtituo.Qñqꝫ conſtat,quod voluit tranſire ad dipondiũ,vt pu/ta,Titium inſtituo in xij.vncias Sempronium inſtituo in alijs ſex.Nam ex eo quod dicit,in alijs,conſtat quod voluit adimere a primo,tunc fit diuiſio hereditatis in xviij.vncias,de quibus ha/bebit primus xij.alius vj.vt d.l.interdum.ff.de her.inſtitu.Qñqꝫ dubitatur vtrum voluerit tranſire ad dipondiũ vel non, tunc di/ſtinguo.Aut primo legauit totum,ſcdo legauit partẽ,⁊ tunc vi/detur a primo ademptum,quod datur ſcdo,hic eſt caſus.Si ve/ro contulit primo partez,ſcdo contulit totum,tunc preſumetur quod voluit tranſire ad dipondium,argum.d.l.interdum.⁊ l.qui quadringenta.⁊ l.Marcellus.ff.ad Treb.⁊ Inſt.de her.inſtit.§. videamus.Ratio huius eſt,quia qñ primo relinquitur totum, ſcdo pars põt pars adimi de toto,ſꝫ qñ primo relinquitur pars, ſcdo relinquitur totum, non poteſt totum adimi de parte, nam preſumẽdum eſt quod voluerit tranſire ad dipõdium,⁊ iſtud eſt veritas.Contra diſtu oppo.cum tota hereditas diuidatur in xij. vncias,non poteſt facere teſtator quod xij.ſint xviij.vel xxiiij.hoc enim non ſtat in facto ſuo,ergo,⁊c.vt l.verum.ff.de regul.iur.Gl. ſoluit optime,licet ſe Dyn.multum inuoluat in intellectu huius gl.dico quod teſtator poteſt facere maiorẽ numerum vnciarum, non tamen poteſt facere maiorem quantitatẽ hereditatis, quam ſit,quaſi dicat qñ teſtator facit plures vncias erunt vncie mino/res in quantitate,licet plures in numero.Exemplum pone.in he/reditate ſunt xxiiij.ſolidi,ſi eam diuidis in xij.vncias quelibet vncia erunt duo ſolidi.Si hereditatem diuidis in xxiiij.quelibet vncia erit vnus ſolidus.vñ numerus vnciarum erit maior,ſꝫ vn/cie minores.Iſta gl.tua optime.Quero,nos diximus quãdo vni relinquitur totum,⁊ alteri pars,ſꝫ quid ſi vni relinquit partẽ,⁊ alteri partẽ,vel vni totum,⁊ alteri totum:Reſpondeo vt colligi/tur ex text.in d.l.interdum.de her.inſtitu.⁊ s.eo.l.ſi Forti... in prin.⁊ de leg.j.l.ſi plures.Modo expeditum habemus primo... Vltimo querit gl.quid ſi primo relinquit totum,ſecundo reli... dimidium,tertio ſextãtẽ,an iſta pars,que relinquit tertio,vide/tur adẽpta primo,an ſecundo,an vtrique.Et hoc probabilius... dicit gl.que non alleg.aliqd.ar.pro hoc.s.de impu.⁊ alijs ſub... l.j.⁊ hanc glo.aſſumpſit Accur.quaſi de verbo ad verbũ,de ſu... Azo.s.de her.inſti.

§.Sed ⁊ aliam. Plures nominationes,de eodem vniformiter facte,non faciũt eu... vocari ad pluralitatem portionum.h.d.Opp.de l.iiij.ff.de ſtip... ſer.vbi pluries nominatus,plus capit.Quidam dicũt quod illa cor/rigitur per iſtam,⁊ non placet,qr euitanda eſt leguz correctio... l.j.de inof.do.Alij diſtinguunt,aut eſt expreſſum proprium nomen alicuius,aut appellatiuum.quod gl.non placet,quia ibi fuit ex/preſſum proprium nomen.Alij dicunt,illa in cõtractibus,hic... vlti.volunta.hoc non placet,arg.ſ.tit.j.l.cum quidam.in ſi... dicunt quod ibi voluit ſeruus expreſſe.Certe iſtud eſt ... Tu tene ergo ſcdam ſol.que hic ponitur,ſi recte intelligas... hic fuit pluries nominatus vniformiter, vt patet ex text.... pluries nominatus difformiter, primo ſub nomine appellatiuo, ſcdo ſub nomine ꝓprio,vt puta promittis dominus meis ⁊ titio... hoc forte voluit dicere ſcda ſol.hic poſita.Et hanc ſol.tenẽt doct. noſtri moderni,Iaco.de are.⁊ etiam do.Di.⁊ facit ad queſtio.⁊ de

1 eo qui reliquit † omnibus fratrib.cappam,⁊ Priori bibliam,vtrum Prior debeat habere cappam,ex vigore prime nominationis. De hoc dic,vt d.l.quarta,⁊ l.titia.§.qui marco.ff.de ann.leg.⁊ ha/bes hec per Cy.Vlterius oppo.de pecu.leg.l.dominus.§.conue/nus.Sol.ibi eſt manifeſta teſtatoris voluntas.h.contra.

LEX XXIIII.

Cum quidam. A ſubſtituto impuberis ex/heredati,non poteſt legatũ, vel fideicom.relinqui.hoc dicit.Op.quod a filio exhere/dato,cui relinquitur,vel legatum eſt relictum,poteſt legari,vt l. coheredi.§.cum filie.de vulg.⁊ pupil.ſi poteſt legari ab iſto,ergo ab eius herede ſi fuerit.§.j.ff.de leg.iij.Sol.ſpeciale eſt hic,in ſubſtituto exheredati,nec poteſt bene reddi ratio ſpecialitatis.

LEX XXV.

a **Si legatarius.** a Qñ cauſa quare quis... indignus,recipit tanquam certe perſone,quod aufertur ab indigno,applicabitur... li perſone.h.d.Op.j.de l.in fraudem.s.eo.Sol.Ibi de fraude non conſtabat,preterea poterat penitere vſqꝫ ad ſentẽtiam,vel ... s.de his quib.vt indi.Vlterius opp.de l.ab adminiſtratio... Sol.Ibi fallit in milite,quia tutor non poterat eſſe.Opp.de l. ſenũ.ff.de exc.tut.Sol.fallit ibi.Ratio,quia alias teſtatori...

b relictum.Tñ ego reperio b quod do.Iac.de Bel.in aut.de ... falci.§.his omnibus.tenet quod hodie etiam ſi alias re... erat ille,qui contemnit implere illud,quod teſtator iuſſit, ... omnem commodum ibi relictũ in teſtamento.⁊ loquitur ... ſe de caſu huius l.Oppo.de l.cum filius.§.non iure.ff.de ... Solu.ibi fallit ideo,quia tutor eſſe non poterit.

ADDITIONES.

a AND.BARB.¶ Si legatarius.Vide quod pulchre dicit Lu.Ro.in cõſ.ccxxxij.vbi ſingulariter loquitur,qñ tutor amittat legatum.alleg.Iac.de Bel.⁊ Bar.⁊ refert antiquos ibi.

b ¶ Ego reperio.Adde quod idem conſulendo tenuit Rom.conſ. ccvij.⁊ ccxxxv.Quid autem ſi fiat legatum tutori teſtamentario qui ſit coniunctus,⁊ creditor teſtatoris,vide pulchre per Bal. conſ.cclviij.iiij.libro.

LEX XXVI.

a **Illud quod.** a Proprietas poteſt ad tẽpus,vt poſt tempus... deat ad heredem.h.d.Opp.legatum non poteſt ad tempore,vt l.obligationum fere.§.placet.de ... obl.ff.de lega.j.l.nemo põt.Dicit gl.quod ibi relinquebatur... titas annua,hic certa res,vel dic quod hic poſt tẽpus finitur exceptio,non ipſo iure,⁊ ſic cõcordat cũ contrario.Tu dic quod iſta eſt veritas,quod in legato ſubeſt prima obligatio pſonalis... tẽpore non finitur ipſo iure,ſꝫ ope excepti.vt in contrario... tranſlatum...

tranſfertur dominium in legatarium, cui relinquitur ſpecies, et iſtud poteſt ipſo iure finiri, vt ſicut ipſo iure tranſit in legatariū, * ita ipſo iure poſt tempus trāſeat in heredem. Nam iura realia* non ita inherent oſſibus noſtris, ſicut perſonalia. ff. de pe. l. quis ergo, caſus, ⁊ ff. pro. ſoc. l. ij.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Illud quod. Vide aliquid per Cō. conſ. xxxiiij. ante fi. vide quod dicit Bar. in l. Titia. §. fi. de legat. ij. quid ſi heres prius reperiretur mortuus eo tempore.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Iura realia. Vide Bar. in l. qui abſenti. §. j. ff. de acq. poſſeſſ.

De verborum, & rerum ſignifica. Rubr. XXXVIII.

LEX I.

a Prediis. a Legato fundi inſtructi non cedunt ea q̄ ibi ſunt ad tp̄s ſʒ que ſunt cā ꝑpetui vſus. h. d. Op. de l. j. §. ſi defunct⁹. ff. de reb. eo. Sol. ibi erat p̄ſumptio tacite volūtatis, cui nō ſtatur in p̄iudiciū pupilli, hic vero ſtatur in preiudicium legatarij, vel heredis. Vlterius op. de l. ſi ita. §. domo. de fundo inſtr. quidam diſtinguunt, quod aut fructus colliguntur ex illo fundo, aut aliunde. Iſtud nihil eſt dictum. Tu vero dic, vt gl. dicit in ſecunda ſolu.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Prediis. Limita legē iſtā niſi in legato eſſet ſignū vniuerſale ſecundum Bar. in l. generali. §. vxori. ff. de vſuf. leg.

LEX II.

1 ☞ Legatum factum de fundo inſtructo, de fundo ⁊ inſtrumento, ⁊ de fundo cum inſtrumento, in quo differant inter ſe.

Fundo. Legato fundi inſtructi, cedūt inſtrumenta fundi, ⁊ inſtrumenta patriſfamilias. b. d. gl. hic format vnā q. quā in veritate non bene declarat.
a Queritur enim, vtrum a inter iſta tria legata † ſit differētia. lego
1 fundum inſtructum, ⁊ lego fundū ⁊ inſtrumenta, ⁊ lego fundum cum inſtrumento. ⁊ gl. hic nihil boni dicit. melius declaratur in l. ſi cui fundū. ff. de fun. inſt. ⁊ ibi pleniſſime dixi. Hic breuiter dico, ⁊ aſſumo primo, duo indubitabilia inter hec duo legata. fundum ⁊ inſtrumētum, ⁊ fundū cū inſtrumēto, eſt duplex differētia. Primo, in plenitudine acceſſionis, quia quando lego fundū ⁊ inſtrumentum, cedit legato inſtrumentum fundi, ⁊ inſtrumentum patriſfa. Sʒ qn̄ lego fundum cum inſtrumento, cedit inſtrumētum fundi tantum non patriſfa. Iſtud probatur in l. queſitum. §. ſed ſi fundus. ⁊ §. ſeq. de fun. inſtr. Sc̄do, eſt differentia, in mō durationis. Nam qn̄ lego fundum, ⁊ inſtrumentum, alienato fundo ꝑ teſtatorem remanet legatum inſtrumenti, ſʒ qn̄ lego fundum cū inſtrumento, alienato fundo, extinguitur legatum inſtrumenti, vt l. ſi cui fundum. ff. de fund. inſtruc. Ratio, quia dictio, ⁊, coniungit principaliter, ⁊ dictio cum, coniungit acceſſorie, ſvt l. j. ⁊ ij. ⁊ iij. ff. de pec. lega. Videamus de tertio mō legandi, lego fundum inſtructum, vel ſicut inſtructus eſt, cui equiparetur. Text. in d. l. ſi cui fundum, videtur quod equiparetur illi legato fundum, ⁊ inſtrumentu. In contrarium videtur tex. inſti. de leg. §. ſi quis ancillas. Gl. in dictis legibus variāt in ſolu. dictorū cōtrariorum. Finaliter Azo dt, ⁊ hec eſt veritas, quod quantū ad plenitudinē acceſſionis equiparetur illi legato, fundū ⁊ inſtrumētum, q2 cedit inſtrumētum fundi, ⁊ patriſfa. ſʒ in mō durationis, quantū ad inſtrumetum patriſfam. equiparantur illi legato, id eſt lego fundū ⁊ inſtrumentum, vt d. l. ſi cui fundum. ff. de fun. inſtruc. Ratio, q2 inſtrumentū patriſfamil. non eſt proprie acceſſio fundi, quantum ad inſtrumentum fundi equiparatur illi legato, fundum cum inſtrumento, quia inſtrumentum fundi proprie accedit fundo, vt d. §. ſi quis ancillas. Dixi pleue in dicta l. ſi cui fundum. ¶ Que-
b ro.[b] qn̄ fundus ſimpliciter venditur, † vtrum cedant inſtrumenta
2 fundi. gl. hic videt̄ dicere quod ſ. c. Vide gl. circa med. Tū poſſes intelligere iſtam gl. quod fundi inſtrumentuʒ ſequitur alienationem fundi, hoc eſt, alienato fundo ſicut extinguitur legatū fundi ita extinguitur legatum inſtrumenti. Et h. c eſt bonus intellectus, vt probatur in l. quam gl. alleg. Item poteſt intelligi ſuperficialiter, vt iacet, vt alienato fundo videantur inſtrumenta alienata ⁊ tunc eſſet falſum, vt l. fundi in princ. ff. de act. empt. ⁊ de fun. inſtruct. l. ij. §. dotes. Tamen in ciuitate iſta, eſt iſta conſuetudo in vinea: quia vendita vinea, cedunt ea que ſunt inſtrumenta vinee, quod de iure communi non eſt. Item hoc eſt verum in vēditione proprietatis, ſʒ ſi venditur vſuſfructus fundi cedunt inſtrumenta fundi, vt l. ſʒ ⁊ ſi quid. §. proprietatis. ⁊ ibi not. ff. de vſuſfr.
3 Item † ſecus, qn̄ fundus locatur, quia fundo locato cedunt inſtrumenta fundi, vt ff. loca. ſed addes. §. illud.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Queritur enim vtrum. not. differentiam inter, ⁊, ⁊ cum, adde Bar. in l. titie textores. §. j. de leg. iij.

b ALEX. ¶ Quero qn̄ fundus, ⁊c. an alienato fundo tranſeant inſtrumenta. quid autem ſi publicatur domus, an veniant ſupellectilia, que ibi ſunt ad vſum domus, vide Bal. in l. cum ancillis. de ince. nup. ⁊ adde que habentur in l. ſi qn̄. ⁊ ibi Bar. de bo. va. li. x. vbi quid ſi vendo, vel lego rem cū integro ſtatu, quid importet, ⁊ Bal. ponit hic. ⁊ adde iſtis Bar. in l. ij. de fun. inſt. ⁊ qd ſi vendo fundum cum iurib. ſuis, an videantur vēdita ea que ſunt de natura rei vendite, an ea que per accidens ibi ſunt, ita voluit Inno. in c. ex literis, de iure pa. alle. l. ſi mercedem, de ac. empt. ⁊ l. fundi, in prin. eo. tit. que verba alleg. Bal. in ru. C. de contrahen. emp. ⁊ reputat elegātia verba Bal. in l. a procuratore. C. māda. ⁊ ſi vendo caſtrum cum ſuis pertinentijs vide in l. ij. ff. de ver. ſig. ADDE An legato cāpo, videat̄ legata domus, que eſt in cāpo. Bal. cōſ. ccxxviij. ij. vol. ⁊ vēdito caſtro, vel villa cum pertinētijs, quid vēditum intelligatur, vide pulchre per eundē conſ. cccxlvj. j. vol. incip. villa vel caſtrū, ⁊ vide ēt de vēditione facta per Regem Calabrie de terra ſanc. Lucidi, cum omnib. angarijs perāgarijs, paſſagijs, bācho iuſtitie, piſcationibus, ⁊ quibuſcunq; iuribus, an veniant iura exiture pontelantie per Rom. conſ. cclxx.

LEX III.

1 ☞ Verbum, cautio, prolatum a lege ciuili intelligitur de nuda: a pretore cum fideiuſſore.

a Sancimus. a Verbum cautionis, prolatum a teſtatore, vel a lege intelligitur de nuda: niſi aliter ſit expreſſum. h. d. Gl. j. huius l. intelligit eā duob. mod. in verbis ꝓlatis a lege aut a teſtatore, vide gl. Op. de l. ſi mandato Titij. §. fi. ff. man. Sol. Ibi eſt verbum, idonea. hic
b vero dicit de cautione ſimpliciter. Opp. ff. de coll.[b] bo. l. j. §. caue-
1 rit. ⁊ C. de procu. l. j. Sol. Aut † verbum cautionis profertur a lege
c ciuili, ⁊ intelligitur in dubio de nuda,[c] vt hic. Aut profertur a iure pretorio, ⁊ intelligitur cum fideiuſſore, vt in contrario. vt l. pretorie. la vlt. ff. de preto ſtipulat.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Sācimus. V. de aliqd p Bar. in l. v. ff. de verb. obli. P. PAV. P. ¶ Sācimus. Quid autem iuris qn̄ fit mentio de cautione ſufficiēti. Vide Alex. cōſ. dxxiiij. vbi dicit qd intelligitur cum fideiuſſorib. niſi proferatur in tali materia in qua non eſſet neceſſaria cautio cum fideiuſſoribus vt ibi per eum, que autē hypotheca non dicatur idonea cautio, vide Paul. de Caſtr. conſilio cclxxxvij. quis autē proprie dicatur ſeruus ⁊ qn̄o intelligat̄ promiſſio de aſſeuerando vide Franc. conſ. clx. quis autem dicat idoneus fideiuſſor vide Roma. conſ. lxij. Item quid importet ꝓmiſſio faciendi aliquem ſecurum, vide Iaſo. poſt Bal. ⁊ Alexā. in l. j. in princ. ff. qui ſat. cogant. vbi etiam quid importet verbum ſatiſfacere. Item an in caſib. in quib. tenetur quis preſtare fideiuſſorem ſi ipſe ſit multum idoneus facultatibus releuetur ab iſta neceſſitate preſtandi fideiuſſorem. Alex. fuit ſibi contrarius in lecturis, ⁊ conſilijs ſuis, vide Iaſo. in l. j. ff. qui ſat. cog. ⁊ in l. diuortio. §. interdum. ff. ſol. matrimo. concludentem quod tūc releuatur, ⁊ reſpondet ad fundamenta eorum qui tenent contrarium: dicit tamen quod eſt cauendum iſto caſu de hypotheca bonorum, ⁊ ibi etiam ſuper gl. in verbo datis fideiuſſoribus poſt alios, ponit an qui tenetur ſatiſdare liberetur dando pignus. Item in materia ponit multa Iaſ. hic, ⁊ vide multa etiam per Felin. in cap. ad noſtram. de iureiur. qn̄o verbum cautio, intelligatur de nuda promiſſione. ⁊ de verbo facere ſecurum, de quo ſ. vide late Bart. qn̄o intelligatur rub. extra de ſag. ⁊ ibi etiam quod cautio non debet eſſe nuda voluntate obligatorum bonorum.

b ALEX. ¶ Opp. ff. de col. Adde Bar. in l. diuortio. interdū. ſol. mat. ibi ſequēdo Pet. videtur tenere quod verbū, cautio, prolatum a l. ciuili, nō intelligit de nuda promiſſione. l. in oibus. ff. de iud. ⁊ in l. ſi creditori. ff. de priui. cred. Cui⁹ cōtrariū tenēt h. c glo. Bar. Ang. hic idē. Sʒ tu dic, ſc̄dm Inno. in d. §. interdum. quod opin. de qua hic, eſt verior. fallit ſc̄dm eum, niſi lex vltra procedat. l. ſi conſtante. §. quot. eo. ſ. ſc̄dm vnam lect. ff. ſolu. matr. Sc̄do fallit, ſi dicatur cauſa cognita cauendum. d. l. in omnibus. ⁊ ſi hoc iudici videbitur, vt ibi, ſc̄dm vnum intellec. qui tamē potius facit pro eo. Tertio fallit, ſi proferatur cum adiuncto, vt ſufficienter, vel idonee. l. ſi debitori. cum ibi no. de iud. ⁊ l. ſi mandato Titij. §. fi. ff. mand. Et aduerte ſc̄dm eum, ꝙ licet proferatur de nuda qn̄ profertur a l. ciuili. tamē tenebitur cum pena promittere, quia eſt ſibi facile, vt no. gl. ſing. reputata, ſc̄dm Ange. in l. ij. §. ſi dubitetur. de iud. ⁊ no. Bar. in l. fin. de pret. ſtip. ⁊ Inno. in l. ſi prius. de ope. no. nunc. circa fi. tenebitur ēt ſub hypotheca, vel obligatione bonorū ꝓmittere, cū ſimiliter ſit facile, per ea que habētur in l. filio. ff. vt lega. no. ca. Et ex hac patet ꝙ vbi fit mentio de cautione idonea, nō ſufficit tm̄ hypotheca, niſi dētur fideiuſſores, vel pignora